

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Promptvarii exequialis pars ...

Continens centurias II. dispositionum, quibus themata funebria sive
scripturae dicta varia ...

Bidembach, Felix

Francofurti, 1625

Thema CXIV.

[urn:nbn:de:bsz:31-130978](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130978)

Sic Hamanum olim venerabantur, Est. 3. v. 2. Mardochai vero non. Sic peccat Josaphat non odio habens Achabū, 2 Paral. 19. v. 2. Sobrie hæc intelligenda, vt non fiat aliquid ex affectu. Nec misceatur priuata causa, cum causa Dei. Zelus enim pius & prudens esse debet, non affectus priuatus.

F I N I S.

THEMA XCIII.

Syr. 10. v. 9.

Quid superbit terra & ciuis?

Dispositionem huius Thematis vide supra in I. parte Promptuarii, in appendice Classis VI. Num. XXXI. Pagina 526.

THEMA CXIV.

Syr. 11. v. 14.

A Deo sunt omnia, bona & mala, vita & mors, paupertas & diuitie.

D I S P O S I T I O.

Erant circa annum Christi 280 hæretici, ab authore Manete dicti Manichæi (cui hæresi Augustinus ille, lumen patrum, ante conuersionem additus erat) qui inter alia hoc etiam statuebant, duo esse æterna principia, vel proprie dicendo, duos Deos, vnum bonum, alterum malum. A bono esse omnia bona A malo omnia mala.

Huic Manichæorum opinioni repugnat præfens dictum Syracidis. Quamuis autem, per Dei gratiam Manichæorum veterum hæresis extincta sit: videtur tamen interdum rationi humanæ illa hæresis (quantum ad initium boni & mali attinet) verior quam ipsa Syracidis sententia. Quodcunque enim malum sentimus, illud omne Diabolo, tanquam malo principio adscribimus.

Et si rationem consulamus de hoc pronuntiato sapiētis

is, illa sic distinguere iubebit: Bonū (vel, vt Ger. 1. v. 18. habet, Glāc) vitam & diuitias à Deo, malum (vel Dignit) mortem & paupertatem à Diabolo provenire.

Exit itaque hic locus prode nobis excutiendus.

Primum autem considerabimus, quomodo dicatur bonum & malum esse à Domino, & quomodo ea, quæ hic in specie recensentur, sint à Domino, bona & mala.

Deinde quis vsus huius loci sit, ostendemus,

I. *Pars.*

I. In genere verum est, omnia à Deo creata valde bona, Gen. 1. v. 31. Et à Deo omne bonum, Jac. 1. v. 17. Neque hoc cuiquam est dubium: quia Deus est summum bonū. Hoc autē mirum, quod illi etiam tribuitur malū, Amos 3. v. 6. Non est malum in ciuitate, quod non fecit Dominus. Thr. 3. v. 38. Quis est, qui dicit ab ore altissimi non egredi bona & mala; Imo sic ipse Dominus Esa. 45. v. 7. Ego Deus creans lucem & faciens tenebras, faciens pacem & creans malum. Hoc sic intelligendum;

Duplex est malum. Aliud malum est peccatum, vbi male fit, vel à Diabolo vel hominib. [illud vocant Theologi malum culpæ.] Huius mali Deus non est autor, nec promotor, sed odit & punit illud. Psal. 5. v. 5. 6.

Id omne malum à Diabolo habet suam initium.

Es quia homines consentiunt illi, ipsi quoque male agunt.

Et deinde aliud malum, quod sequitur prius malum, de quo diximus, videlicet peccatum, quo punitur id in hominibus, quod malum est. [Id Theologi vocant malum pœnæ.]

Huius mali author est Dominus. Et de tali malo pœnæ loquuntur, non super allegata tantum dicta scripturæ, sed & sequentia, Jerem. 4. v. 6. Ego adduco malum. Jerem. 18. v. 8. pœnitebit me mali, Idem, Jerem. 6. v. 9. & 11. v. 17. 13. & 18. v. 11. & c. [Id eoque in germ semper est Dignit, vbi in lacino malum.]

I. Quomodo Deus author mali, vide Augu. contra Adi-

Adi-

Adimantum Manichæum, Cap. 27. Tom. 6. pag. 119. Et contra aduerfarij Legij & Prophetarum, Lib. 1. cap. 32. Tom. cod. pag. 405. exemp. Bafilienf.

2. Sic autem Auguft. Malum, quod facit Deus, non peccatum, fed pœna intelligenda eft. Dupliciter malum dicitur: vnum, quod homo facit, alterum quod patitur, pœna. Ita ergo Deus male facit, quod non ipfi Deo malum eft, fed e s in quos vindicat.

3. Item dicitur Deus creare mala, quoniam peccantibus ea conuertit in malum difpofitione feueritatis fuæ, quæ bonitatis eius largitate bona facta funt.

II. Hinc in fpecie iam videre licet, quo fenfu dicatur eſſe à Deo, *Et ſic vñd Magiſt. In verbis prælectis.*

1. Proſpera fortuna à Deo ſingularis benefici loco eſt.

Aduerſa autem quoque à Deo propter peccatum: vel vt id puniatur, ſicut plurima loca Hieremiz docent: vel vt mortificetur in nobis, Jer. 46. v. vlt.

2. Vita à Deo, qui fecit hominem animam viuentem. Gen. 2. v. 7 & adhuc in vtero format, Pſal. 139. v. 14. ſic vitam & bonitatem confert, Job. 10. v. 12.

Mors ſimiliter à Deo. Non quatenus illa mala perfe eſt. Sic enim non creauit mortem, Sap. 1. v. 13. & 2. v. 24.

At quatenus pœna & ſtipendium peccati eſt, Rom. 6. v. 23. à Deo. Quia Adamo dixit, Morieris, ſi inobediens fueris, Gen. 2. v. 17.

5. Diuitiæ à Deo, in cuius manu ſunt omnes theſauri mundi. Hic ditauit Abrahamum, Gen. 24. v. 35. Paupertas quoque à Deo (cui facilimum ditare pauperem, Syr. 1. v. 23.) vt ſic in officio ſuos contineat, ne accedat illis id Prou. 30. v. 9. aut vt ſic puniat, qui gloriantur in diuitiis, aut illis abutuntur.

Is fecit Lazarum pauperem, vt diſcat eſſe pius & patientis.

II. Vsvs.

Multiplicem hæc, quæ diximus, vſum habent.

1. Diſcamus hinc æque animo bona & mala ſuſcipere

perere à Domino. Quia si bona suscepimus, mala cur non iustineamus? Hiob. 2. v. 10. Agamus gratias pro bonis. Quia illa ex mera gratia possidemus. Non ex nobis, aut villo nostro merito, cum simus serui inutiles, Luc. 17. vers. 10. adeoque præter infernum nihil nobis debeat.

Mala etiam grata animo suscipiamus, vt fateamur, nos maiora mala promeruisse. Et bona hæc esse, vt discamus iustificationes Domini, Psal. 119. v. 71. ne pereamus cum mundo, 1. Cor. 11. vers. 32. ne erremus. Psal. 119. v. 67 Jer. 31. v. 19. & ne videamur nobis innocentes Hier. 30. v. 11.

II. Cum Deus immittit mala, non respiciendum tantum ad causas secundas, vel ad Diabolum, aut homines, aut alia, quibus Deus tanquam instrumentis vtitur: sed ad principalissimam causam, vnde hæc omnia sunt. Alioquin similes sumus canibus, qui vbi lapide percussi sunt, ad lapidem, non ad percutientem, sese conuertunt.

Monent autem sapiens, & loca, supra ex Amos, & Esaiâ citata nihil nobis posse accidere mali, vel Diaboli, vel hominum machinationibus, nisi Deo permittente, & terminum constituente: vel vt puniat, vel vt castiget.

Testatur id omnis historia afflicti Hiobi, Cap. 1. & 2. Peccant itaque grauissime, qui cum vel ipsi, vel liberi ægrotant, vel etiam pecudes male affliguntur, omnem culpam aut in Diabolum, aut instrumenta illius, etiam (quod communissimum) in lamias, striges & veneficas coniciunt. Ideoque ad incantatores confugiunt, & his malis remedium ab instrumentis Diaboli petunt. At non dicit Job: Dominus quidem dedit, sed Diabolus abstulit: sed Dominus abstulit. Dauid de Semei male dicente dicit, Dominus iussit, 2. Samuel. 16. v. 11.

quia id permisit Deus. Dicendum ergo id,

Hos. 6. v. 1. Reuertamur ad Dominum, &c.

F I N I S.

THE.